

دستورالعمل فنی احداث و نگهداری باغ انگور دیم

تهیه زمین و بستر سازی:

در این زمینه، بایستی همزمان دو کار متفاوت انجام گیرد:

۱. سطح زمین را بصورتی شیب بندی کرد که برای هر درختچه مو یک حوزه آبخیز ایجاد شود، بطوریکه این حوزه آبخیز در فاصله بین دو بوته مجاور تقسیم شده باشد، با این کار آبهای ناشی از بارندگی های فصلی را به سمت هر بوته هدایت نموده و بدین ترتیب استفاده بهینه از نزولات جوی بعمل می آید.
۲. در حوزه نفوذ (اطراف تنه) می بایست نفوذپذیری را افزایش و روان آبی را کاهش داد به این منظور، باید این منطقه را شخم زد از مالچ و از مواد جاذب الرطوبه، کود دامی و مواد آلی نیز در این منطقه استفاده کرد.

چاله کنی:

می بایست از اواخر مرداد تا اوایل شهریور ماه چاله های کاشت حفر شوند. ابعاد گودال 100×100 سانتی متر با ارتفاع ۱۲۰ سانتی متر انتخاب می شود، البته در خاکهای حاصلخیزتر می توان ابعاد چاله ها را کمتر از میزان فوق الذکر در نظر گرفت. جهت پرکردن چاله های کاشت، علاوه بر خاک سطحی می توان از کود دامی ، پوشال برنج، سوپر جاذبها و یا مواد دیگری که نفوذپذیری خاک را افزایش می دهند استفاده کرد. معمولاً تا حدود ۲۰ سانتی متر از ته چاله را با مخلوط کودهای دامی، فسفات و پتاسه پر نموده و سپس بر روی آنها ۳۰-۲۰ سانتی متر خاک سطحی (ترجیحاً خاک سبک) ریخته و سپس قلمه انگور را که در حال گذراندن دوران خواب است داخل گودال می کاریم سطح چاله بایستی پایین تر از سطوح خاک اطراف بوده بصورتیکه با یک شیب ملایم آب اطراف را به چاله ها هدایت نماید، پس از سبز شدن قلمه، توصیه می شود از

مالچ پلاستیکی روی سطح چاله استفاده کرده و آن را با لایه نازکی از خاک بپوشانند، این کار به منظور کاهش میزان تبخیر و تعرق، انجام می شود.

کاشت قلمه:

اگر در منطقه مورد کاشت، زمستان با یخبندان شدید توام باشد بایستی در اواخر زمستان اقدام به کشت قلمه نمود، لیکن اگر زمستان ملایم باشد می توان قلمه را در اواسط پاییز در محل اصلی کاشت در این حالت، آب حاصل از بارش باران و برف، باعث استقرار اولیه قلمه می شود. قلمه به طول یک متر خواهد بود که بصورت مورب در چاله قرار می گیرد(بهتر ایت از قلمه پاشنه دار استفاده شود).

فواصل کاشت انگور دیم به میزان بارندگی بستگی دارد و از $4*5$ متر در منطقه با بارندگی بیش از 500 میلیمتر تا $7*7$ متر در مناطق با بارندگی 200 میلیمتر متغیر است. (در مناطق با بارندگی $300-200$ میلیمتر فواصل کاشت $6*6$ متر است).
در بسیاری از موارد کاشت نهال نتیجه بهتری از قلمه بدنبال خواهد داشت بخصوص اینکه دارای تلفات کمتری خواهد بود.

- تامین نهال:

نهال مورد استفاده از ارقام مرغوب تجاری ، اصیل ، سالم و با کیفیت انتخاب شود که تحت نظارت کمیته فنی نهال استان تولید و دارای گواهی بهداشتی از مدیریت حفظ نباتات و مورد تایید موسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال باشد، از نهال انگور سالم و مناسب برای تازه خوری که دارای حبه درشت، بازار پسند، بیدانه و خاصیت حمل و نقل بالا باشد استفاده شود.

استاندارد نهال انگور:

ارتفاع نهال حداقل 30 سانتیمتر و قطر آن یک سانتیمتر سن نهال از زمان کاشت قلمه حداکثر 2 سال باشد.

پوشش و قیم گذاری نهال:

نهال هایی که واکاری می شوند می بایست از قیم برای هدایت رشد و حفاظت نهال در برابر باد استفاده گردد، پوشانیدن نهالها با شاخ و برگ درختان برای حفاظت آنها در برابر سرمازدگی زمستانه امری بسیار مهم می باشد.

انجام هرس فرم دهی:

پس از اینکه نهالهای انگور جدید کشت شدند سر نهال در ۵۰ سانتی متری از سطح خاک قطع می شود. در طول اولین فصل رشد، جوانه برداری بهاره یا تابستانه که رشد درخت در فصل اول را هدایت می کند می تواند نخستین هرس دوره خواب را تسهیل نماید اما این عمل ضروری نیست. قطع شاخه های متقاطع، پاجوش و نرکها می تواند موثر باشد. به عنوان یک قاعده تا آنجا که ممکن است باید سطح برگ را بیشتر کرد تا رشد درخت به حداکثر برسد.

هرس انگور پس از اولین فصل رشد در تعیین شکل نهائی و عملکرد آن سرنوشت ساز است. حذف شاخه های غیراصلی غالباً نخستین هرس دوره خواب نامیده میشود.

در کاشت دیم بایستی طوری هرس کنیم که اولاً رشد رویشی بیش از حد نشود و ثانیاً نور زیاد به درون تاج نرسد. معمولاً هرس شدید زمستانه منجر به رشد رویشی زیاد از حد در تابستان خواهد شد که در کشت دیم، نامطلوب می باشد. اگر چه انجام هرس زمستانه در انگور ضروری است در کشت دیم حتی الامکان از بریدن شاخه های اضافی اجتناب می شود.

نگهداری باغ قبل از شروع باردهی:

این عملیات شامل مواردی نظیر شخم سالیانه بین ردیفها، تهیه، حمل و پخش کودهای دامی و شیمیایی، مبارزه با آفات، بیماریها و علفهای هرز، هرس و... می باشد.

اجرای سیستم روسیمی

انتخاب نوع سیستم روسیمی یا کوردون به شرایط آب و هوای هر منطقه بستگی دارد. سیم مورد استفاده می بایست گالوانیزه از نوع مرغوب باشد و از نظر استحکام و مقاومت توان تحمل بار اضافه شده را داشته باشد. در صورتی که از آهن آلات برای پایه های استفاده شود زدن ضد زنگ برای پیشگیری از خورده شدن آهن ضروری است و اگر از پایه های بتنی استفاده شود عیار بتن مورد استفاده باید طوری باشد که بتواند مقاومت کافی را ایجاد کرده و در برابر یخبندانهای زمستانه دوام کافی را داشته باشد. (عیار سیمان ۲۵۰ باشد) همچنین استفاده از میلگرد مناسب در درون بتن پایه ها الزامی است. (رعایت کلیه اصول مربوط به استحکام بتن از جمله دانه بندی و نوع شن و ماسه و استفاده از ویبره و ... ضروری است). فواصل پایه ها از یکدیگر حداکثر ۶ متر و از مهار بتنی یا مهارکشی برای ثابت نگهداشتن ستونهای ابتدا و انتهای خط استفاده شود. پایه ها می بایست طوری در خاک قرار گیرند و مهار شوند که در اثر بار حاصل از شاخ و برگ و میوه های باغ و همچنین سرعت و قدرت باد منطقه دچار خمش یا جابجایی نشوند.

-نیاز آبی:-

نیاز آبی انگور بر حسب منطقه و رقم ۷-۵ هزار متر مکعب برای هر هکتار در سال

می باشد. در آبیاری قطره ای نیاز آبی حدود ۵-۴ هزار متر مکعب برای هر هکتار در

سال می

تغذیه:

در زمان کاشت قلمه ۱۵۰ گرم کودفسفات و ۱۵۰ گرم کود پتاسه به همراه کود دامی پوسیده در چاله کاشت قرار می گیرد. میزان کود دامی مورد نیاز ۱۰ تن در هکتار در زمان کاشت و سپس

هر دو سال یکبار ۲۰ تن در هکتار می باشد. البته به منظور تولید میوه مطلوب و اقتصادی، تغذیه تکمیلی باغ دیم ضروری می باشد که بهتر است با استفاده از نتایج آزمون برگ و خاک انجام شود. ضمناً توصیه می شود که کود نیترا ته و پتاسه را بصورت سرک و سالانه در اوایل بهار و در صورت امکان به همراه آبیاری تکمیلی، در اختیار گیاه قرار دهند.

– مراقبت و نگهداری:

در سالهای خشک و کم باران و در موارد حاد، معمولاً یک یا چند نوبت آبیاری تکمیلی انجام می دهند و همچنین به منظور جلوگیری از آفتاب سوختگی تنه از چسب چوب سفید یا رنگ پلاستیک سفید برای پوشش تنه استفاده می شود. ضمناً در سالهای کم آب بایستی مبارزه با علفهای هرز و کنه ها با جدیت و در چند نوبت انجام شود.

– عملیات ذخیره و حفظ رطوبت:

به منظور افزایش ظرفیت نگهداری آب خاک در منطقه ریشه از مواد جاذب الرطوبه مثل خاک برگ، پوکه های معدنی، کود دامی، مالچ و سوپر جاذبها استفاده می شود که بویژه سوپر جاذبها قادرند تا چندین برابر وزن خود آب جذب کرده و ضمن بهبود نفوذ پذیری خاک، در جذب و نگهداری رطوبت و در اختیار گذاشتن آن برای گیاه در مواقع مورد لزوم موثر باشند. بطور کلی در کاشت دیم بایستی طوری عمل کرد تا از یک بارندگی مختصر، حداکثر بهره برداری بعمل آید و آب در نواحی بین درختان جاری شده (نفوذ نکند) و به سمت منطقه ریشه (حوزه نفوذ) هدایت شود، این کار به روشهای مختلفی صورت می پذیرد که از جمله می توان به:

نوارهای کنتوری، تراسهای کنتوری، تراسهای ابرویی، انواع بانکتهای هلالی، مثلثی و قایقی شکل، ریز حوضه مربعی، کرت بندی و نیم بندهای دایره ای اشاره نمود.